

VILNIUS UNIVERSITY

EGLĖ TAMOŠIŪNAITĖ-SAMAITIENĖ

**THE CONCEPT OF BUSINESS TRANSFER UNDER DIRECTIVE
2001/23/EC**

Summary of the Doctoral Dissertation
Social Sciences, Law (01 S)

Vilnius, 2018

The doctoral dissertation was prepared during doctoral studies at Vilnius University in 2008–2012. The dissertation is to be defended extramurally.

Scientific advisor – prof. dr. Daiva Petrylaitė (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S). Scientific supervisor during 2008-10-01 to 2012-09-30.

The dissertation is defended at the Dissertation Defence Board:

Chairman – prof. dr. Tomas Davulis (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S).

Members:

doc. dr. Attila Kun (Károli Gáspár University, Social Sciences, Law – 01S);

doc. dr. Irmantas Jarukaitis (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S);

prof. dr. Egidija Tamošiūnienė (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S);

prof. dr. Solveiga Palevičienė (Mykolas Romeris University, Social Sciences, Law – 01S).

The doctoral dissertation will be defended at the public meeting of the Dissertation Defence Board on 3^d May, 2018 at 11:00 in the Kazimieras Leonas Sapiega Hall (302) of Faculty of Law.

Address: Saulėtekio av. 9, Vilnius, LT-10222, Lithuania.

The summary of the doctoral dissertation was distributed on 3^d April, 2018.

The doctoral dissertation is available for review at the library of Vilnius University and on the website of Vilnius University:

<https://www.vu.lt/naujienos/ivykiu-kalendorius>

VILNIAUS UNIVERSITETAS

EGLĖ TAMOŠIŪNAITĖ-SAMAITIENĖ

VERSLO PERDAVIMO SAMPRATA PAGAL DIREKTYVĄ 2001/23/EB

Daktaro disertacijos santrauka
Socialiniai mokslai, teisė (01 S)

Vilnius, 2018

Disertacija rengta 2008 – 2012 metais studijuojant doktorantūroje Vilniaus universitete ir ginama eksternu.

Mokslinė konsultantė – prof. dr. Daiva Petrylaitė (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01S). Mokslinė vadovė nuo 2008-10-01 iki 2012-09-30.

Disertacija ginama viešame disertacijos Gynimo tarybos posėdyje:

Pirmininkas – prof. dr. Tomas Davulis (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01S).

Nariai:

doc. dr. Attila Kun (Károli Gáspár universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01S);

doc. dr. Irmantas Jarukaitis (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01S);

prof. dr. Egidija Tamošiūnienė (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01S);

prof. dr. Solveiga Palevičienė (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01S).

Disertacija bus ginama viešame disertacijos Gynimo tarybos posėdyje 2018 m. gegužės 3 d. 11 val. Teisės fakulteto Kazimiero Leono Sapiegos (302) auditorijoje.

Adresas: Saulėtekio al. 9, Vilnius, LT-10222, Lietuva.

Disertacijos santrauka išsiuntinėta 2018 m. balandžio 3 d.

Disertaciją galima peržiūrėti Vilniaus universiteto bibliotekoje ir VU interneto svetainėje adresu:

<https://www.vu.lt/naujienos/ivykiu-kalendorius>

CONTENTS

INTRODUCTION.....	6
RELEVANCE, NOVELTY AND SIGNIFICANCE OF THE RESEARCH.....	7
OBJECT, AIM AND TASKS OF THE RESEARCH.....	12
STATEMENTS OF THE DISSERTATION TO BE DEFENDED.....	13
EXPLORATION LEVEL OF THE RESEARCH PROBLEM IN LITHUANIA AND ABROAD.....	13
METHODOLOGY OF THE RESEARCH.....	18
STRUCTURE OF THE DISSERTATION.....	19
CONCLUSIONS.....	20
SCIENTIFIC PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE DISSERTATION.....	23
PAPERS PRESENTED BY THE AUTHOR AT NATIONAL AND INTERNATIONAL CONFERENCES.....	24
INFORMATION ABOUT THE AUTHOR.....	24
VERSLO PERDAVIMO SAMPRATA PAGAL DIREKTYVĄ 2001/23/EB (REZIUMĖ).....	26
IŠVADOS.....	36
MOKSLINIŲ PUBLIKACIJŲ DISERTACIJOS TEMA SĄRAŠAS.....	41
PRANEŠIMAI, PRISTATYTI NACIONALINĖSE IR TARPTAUTINĖSE KONFERENCIJOSE.....	42
INFORMACIJA APIE AUTOREŲ.....	43

INTRODUCTION

Continuous technological progress and globalisation invading all areas, accompanied by traditional attempts to lower operating costs and increase profits, necessitate business not only to look for new activity models, but also to have flexibility and the ability to respond to changing circumstances by adapting existing business activities to the conditions demanded by the market. Therefore, modern business has to be dynamic and responsive to changes in the market. It is generally agreed that the ability to change business priorities, areas, methods and technologies is a critical condition for a competitive and thus sustainable business¹. While business restructurations in the past were caused by various crises, today changes no longer constitute a mere response to a specific crisis but have rather become a normal part of the business life cycle².

The discussed changes in business activities may take different forms. In the most general sense, they may appear within a business entity, for example, by way of changing the principles of work organisation or technological solutions, by cutting unprofitable production or ancillary activities and focusing on what's going well, or restructuring may be publicly seen, for instance, in the event of merging business entities or splitting large business into smaller entities in order to achieve diversification of risks or optimisation of taxes.

Such changes enable positive economic results and contribute to responding to the changing needs of the public and businesses. However, they also bring social and economic consequences for those involved in the

¹European Commission. Restructuring in Europe 2011. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012, p. 4. ISBN 978-92-79-25057-6. [Interactive] [Accessed 15 November 2016]. Available on the Internet at: <<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7050&type=2&furtherPubs=yes>>.

²European Commission. Restructuring in Europe 2008: A review of EU action to anticipate and manage employment change. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2009, p. 3. ISBN 978-92-79-10570-8. [Interactive] [Accessed 15 November 2016]. Available on the Internet at: <<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=243&type=2&furtherPubs=yes>>.

changes³. Employees who are an important part of any business are particularly vulnerable to such consequences. Therefore, states develop regulatory measures to create favourable conditions for business to quickly react and adapt to the changing environment. On the other hand, they aim to manage the negative effects of such changes on employees who are primarily affected by them. One of the examples of alignment of interests in the event of business restructuring is Directive 2001/23/EC on the approximation of the laws of the Member States relating to the safeguarding of employees' rights in the event of transfers of undertakings, businesses or parts of undertakings or businesses⁴.

Research relevance, novelty and significance. The necessity to reduce the negative effects of business transfer on employees on Community level was identified already in the 1970s when the automobile industry in West European countries was hit by the so-called first oil crisis. It was then decided that there was a need to ensure at least a minimum degree of protection for employees in the Member States in the event of collective redundancies of employees, insolvency of their employers and transfer of business⁵. This intention was implemented in Resolution concerning a social action programme adopted by the Council of European Communities in 1974⁶ and the following relevant directives adopted to regulate the three groups of issues.⁷ One of them was Council Directive 77/187/EEC on the approximation of the laws of the Member States relating to the safeguarding of employees rights in the event of

³European Commission. Adapting to change – the EU approach to restructuring. *Social Agenda*, Issue 27, July 2011, p. 15. ISSN 1682-7783. [Interactive] [Accessed 15 November 2016]. Available on the Internet at: <<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=737&langId=en&pubId=5969&type=1&furtherPubs=yes>>.

⁴ OJ L 082, 22/03/2001 p. 0016 – 0020.

⁵MAČIULAITIS, Vilius. *Darbo santykių nutraukimas darbdavio iniciatyva nesant darbuotojo kaltės lankstumo ir saugumo aspektu*. Doctoral dissertation. Vilnius: Mykolas Romeris University, 2013, p. 125.

⁶ Council Resolution of 21 January 1974 concerning a social action programme. OJ C 13, 12.2.1974, p. 1–4.

⁷For more information on this period of development of European Union labour law, see DAVULIS, Tomas. *Darbo teisė: Europos Sąjunga ir Lietuva*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2004, p. 30-33. ISBN 9955557400.

transfers of undertakings, businesses or parts of businesses⁸ (Directive 77/187/EEC).⁹

Directive 77/187/EEC introduced a general restriction to terminate employment relationships on the mere ground of a transfer of an undertaking, business or a part of business. However, such an abstract provision raised many questions related to the scope of its application as the directive did not specify which changes in the business execution might constitute a transfer regulated by the directive. An important role in this context was vested in the then European Court of Justice which was piecing together, step by step through its case law, the concept of business transfer under Directive 77/187/EEC. It became evident over time that the provisions of Directive 77/187/EEC were too laconic to reflect relevant insights of the European Court of Justice which have so far remained to be the main source of construing the concept of business transfer. It was therefore decided to specify in more detail what constitutes a business transfer under Directive 77/187/EEC on the basis of the interpretations of the European Court of Justice. In 1998, changes in the regulation of a business transfer were set forth in Directive 98/50/EC¹⁰ and the provisions of Directives 77/187/EEC and 98/50/EC were consolidated in Directive 2001/23/EC in 2001 and since then they have remained stable at the European Union level.

⁸ OJ L 61, 5.3.1977.

⁹The directive has retained its social function within the framework of current plans implemented by the European Union. The Europe 2020 Strategy, adopted in 2010, contributes to priorities for smart, sustainable and inclusive growth which are all based on the principles of flexicurity. According to Roger Blanpain, “more control” is what is needed now both at the European and international levels, whilst security for employees, expressed through restrictions on their redundancies, particularly in times of severe crisis, stops the acceleration of the crisis. Taking into account the aims of Directive 2001/23/EC, it falls within the measures contributing to the implementation of the priorities set for the existence of the European Union. For more information, see BLANPAIN, Roger. *In need of Flexicurity and Security in a Global Economy*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĖ, Daiva *et al.* *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 22-27. ISBN (10) 1-4438-3663-X. KALNINA, Irena. *Transfer of undertaking in Latvia*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĖ, Daiva *et al.* *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 293. ISBN (10) 1-4438-3663-X.

¹⁰ OJ L 201, 17.7.1998.

This brief review shows that Directive 2001/23/EC has one of the longest histories among directives regulating employment relationships and that formulation of the concept of a business transfer began almost 40 years ago. Such a time period might therefore appear reasonable enough to understand a business transfer as a concept and to analyse it down to the smallest detail. However, in the last decade there has not been any reduction in the number of requests for a preliminary ruling filed with the Court of Justice of the European Union (the Court of Justice) in relation to the application of Directive 2001/23/EC.¹¹ The national case law of Lithuania, albeit scarce according to scientists¹², also suggests an increase in the number of legal proceedings which have issues related to the assessment of business transfer situations.

There are several interrelated causes for this. Firstly, although Directive 2001/23/EC is more specific compared to Directive 77/187/EEC in clarifying what is to be considered a transfer within the meaning of the directive, it uses a number of categories to define the transfer, including business, parts of business, undertakings, which are not clearly defined and established in regulatory documents of the European Union and, therefore, need to be interpreted separately.

The second reason relates to the volatility of the business environment. Changing technological solutions for business activities, social and economic environments consistently require a review of the situation of business transfers, i.e. the concept of a business transfer is being further developed,

¹¹For instance, since 2010 to date alone, the Court of Justice has received 18 requests for a preliminary ruling concerning the scope of application of Directive 2001/23/EC, i.e. more than over the whole of the last decade. For more details see <http://curia.europa.eu>. Scientists generally observe that this directive was the subject-matter of many disputes sent to the Court of Justice. For more details see ZAHN, Rebecca. The Court of Justice of the European Union and Transfers of Undertakings: Implications for Collective Labour Rights. *European Labour Law Journal*, Volume 6 (2015), No 1, p. 72. ISSN 20319525. KALNINA, Irena. *Transfer of undertaking in Latvia*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĖ, Daiva *et al.* *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 293. ISBN (10) 1-4438-3663-X.

¹²BAGDANSKIS, Tomas *et al.* *Darbo teisės principai ir jų taikymas Lietuvos teismų praktikoje*. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2016, p. 392. ISBN 978-9955-30-227-8.

changed and updated. According to V. Mačiulaitis¹³, the concept of a transfer of an undertaking, business or parts of business appears to be complicated in general in relation to the market dynamics and the rapidly changing economic constitution, whereas the criteria identified in case-law are not absolute and may be generally unfit for specific situations taking into account the specific business character of an economic entity.

Thirdly, while the Community is expanding, integration processes in newly accessing Member States influence their national legal frameworks in which, *inter alia*, the principles laid down by Directive 2001/23/EC are incorporated in one way or another. The taking over of regulations does not always go smoothly; the new Member States often have no regulatory traditions for business transfers. As a result, new rules bring confusion, the development of national case-law in relation to the application of Directive 2001/23/EC takes time and it is sometimes difficult for the courts dealing with the concept of business transfer for the first time to assess all nuances pertaining to business transfers within the meaning of Directive 2001/23/EC. This is also evidenced by some examples from Lithuanian case-law when cases relating to business transfers go through courts of all instances and are referred back to the lower court by the Supreme Court of Lithuania. In exceptional situations, the same case may repeat the process of litigation several times.

Although numerous interpretations of a business transfer concept given by the Court of Justice in its preliminary rulings have provided a certain guidance enabling the national courts of the Member States to proceed towards a more detailed and deeper assessment of the features categorising business transfers, it is nonetheless easy to get lost in the abundance of the interpretations. Moreover, it is not always possible to find full answers in preliminary rulings since the discretion to make a full assessment of the facts of the case is given to the national courts.

¹³MAČIULAITIS, Vilius. *Darbo santykių nutraukimas darbdavio iniciatyva nesant darbuotojo kaltės lankstumo ir saugumo aspektu*. Vilnius: Mykolas Romeris University, 2013, p. 135.

For all those reasons stated above, a business transfer may be called one of the most complex institutes in the European Union labour law¹⁴, and the analysis of its concept has retained its scientific and practical relevance. It should be noted that the very concept of a business transfer under Directive 2001/23/EC covers a broad range of issues that may be divided into two groups: issues relating to the identification of a business transfer and issues relating to the consequences of such identification, in particular, the scope and application of guarantees for employees. Although the purpose of Directive 2001/23/EC and the core of its interests are the guarantees for employees, the problem in applying the directive is more related to the first group of issues, i.e. identification of a business transfer.

The questions arising every time when it is necessary to assess whether the existing legal relations are in compliance with the concept of a business transfer under Directive 2001/23/EC are where to begin the assessment and what attributes may characterise the transfer. The assessment, which is relevant to both the national courts dealing with the identification of a business transfer and the potential business transferor, could be facilitated by a systematic approach to the requirements describing a business transfer, which derive from the legal provisions of the European Union and from the case-law of the Court of Justice interpreting such provisions.

The foregoing reasons determined the choice of the research object in order to stimulate a deeper scientific discourse on the systematic approach¹⁵ to the concept of a business transfer under Directive 2001/23/EC. The insights of the research are expected to serve as methodological support for identification of a business transfer that is occurring or likely to occur.

¹⁴KALNINA, Irena. *Transfer of undertaking in Latvia*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĒ, Daiva *et al.* *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 293. ISBN (10) 1-4438-3663-X.

¹⁵The lack of complex research within the framework of Directive 2001/23/EC was already identified in 2006 by Ingrida Mačernytė-Panomariovienė in respect of guarantees for employees set out in the Directive. The need for such research appears to be equally relevant with regard to the definition of the concept of a transfer of business which leads to the application of guarantees for employees. For more details see MAČERNYTĒ-PANOMARIOVIENĒ, Ingrida. Darbuotojų teisių apsauga perduodant įmonę, verslą arba jų dalis. *Jurisprudencija*, 2006, 4(82), p. 55. ISSN 1392-6195.

Research object, aim and tasks. The object of the research is the concept of a business transfer under Directive 2001/23/EC. In view of the thesis being limited in scope, the main focus is on issues relating to the identification of a business transfer under Directive 2001/23/EC. The aspects of application of guarantees for employees are left aside as less problematic. Thus, the research analyses features identifying a business transfer, as developed in secondary legislation of the European Union and interpreted in the case-law of the Court of Justice or following therefrom, which content analysis allows distilling them into a content-related categories or, in other words, into a system of requirements for a business transfer under Directive 2001/23/EC. Provisions of Lithuanian national law are analysed as a derivative source for the concept of a business transfer to the extent they are relevant for illustrating the problems arising from the wording of a business transfer in Directive 2001/23/EC.

The **aim** of the research is to provide a universal and integrated system of requirements defining a business transfer under Directive 2001/23/EC.

In view of the object and aims of the research, the following research tasks are formulated:

1) To define the groups of requirements relating to the application of Directive 2001/23/EC;

2) To identify the requirements defining the object of a business transfer under Directive 2001/23/EC, to analyse the content of the requirements and to systematise them;

3) To analyse the methods of business transfer under Directive 2001/23/EC, to assess their similarities and differences and to summarise the requirements applicable thereto;

4) To identify potential participants in a business transfer within the meaning of Directive 2001/23/EC and to analyse the requirements which apply to them.

Statements to be defended. The main statements to be defended are as follow:

1) The concept of a business transfer under Directive 2001/23/EC is revealed by the requirements set out in the directive or following therefrom which apply to the object of a business transfer, methods of transfer and parties involved in the business transfer.

2) An economic entity is a universal category which defines the object of a business transfer under Directive 2001/23/EC. Therefore, engagement in business activities and retention of the identity in terms of organisational and continuity aspects are the only requirements raised for the object of the business transfer.

3) The scope of Directive 2001/23/EC covers all methods of a business transfer irrespective of a legal form – transaction, administrative act or court ruling – in which the transfer is implemented. Therefore, the term “legal transfer” alone is sufficient to refer to all methods of a business transfer under Directive 2001/23/EC.

4) Participants in a business transfer within the meaning of Directive 2001/23/EC include any person with the status of employee or employer who is in actual employment relationship regardless of whether or not they are documented.

Exploration level of the research problem in Lithuania and abroad.

Although the provisions of Directive 2001/23/EC were transposed to Lithuanian national law as early as in 2005, the concept of a business transfer has not been widely studied from a scientific perspective. Yet, there are research works devoted to the problems closely related to the topic of the present research.

In terms of the topic, the closest is the article of 2006 by Ingrida Mačernytė-Panomariovienė “The concept of a transfer of businesses/undertakings or their parts in the context of application of the provision of the Directive on the approximation of the laws of the Member States relating to the safeguarding of employees rights in the event of transfers

of undertakings, businesses or parts of undertakings or businesses” published in *Teisės Problemos*¹⁶. However, due to the concise scope of the article, the research is limited to analysis of a small part of the case-law of the Court of Justice. In addition, the concept of a business transfer is analysed strictly according to the structure of Article 1(1)(a), (b) and (c) of Directive 2001/23/EC, i.e. the rules laid down in the aforementioned paragraphs are analysed individually without studying any possible correlations between them. The article, therefore, reveals the complexity of the concept definition, but leaves room for a wider discussion on the requirements related to a business transfer.

Furthermore, there is monograph “Implementation of employees’ rights in the event of insolvency of their employer”¹⁷ issued on the basis of dissertation research by Mačernytė-Panomariovienė and her article “Safeguarding of employees’ rights in the event of transfers of undertakings, businesses or parts of undertakings or businesses”¹⁸ in *Jurisprudencija* where the the issue of a business transfer is also addressed, but the main focus of the research is nonetheless placed on the scope of guarantees for employees rather than on the definition of a business transfer.

Issues relating to the concept of a business transfer under Directive 2001/23/EC in Lithuania were also analysed by Vilius Mačiulaitis in his dissertation “Termination of labour relations on employer’s initiative without any fault on the part of an employee in the aspect of flexicurity”¹⁹ in 2013. One of the goals of the dissertation research was to analyse the legal aspects of

¹⁶MAČERNYTĖ-PANOMARIOVIENĖ, Ingrida. Verslo/įmonės arba jų dalių perdavimo samprata taikant direktyvos „Dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo“ nuostatas“. *Teisės problemos*, 2006, No 3 (53). ISSN 1392-1592.

¹⁷MAČERNYTĖ-PANOMARIOVIENĖ, Ingrida. Darbuotojų teisių įgyvendinimas darbdavio nemokumo atvejais. Monograph. Vilnius: Mykolas Romeris University, Publishing Centre, 2011, p. 370. ISBN 978-9955-19-323-4.

¹⁸MAČERNYTĖ-PANOMARIOVIENĖ, Ingrida. Darbuotojų teisių apsauga perduodant įmonę, verslą arba jų dalis. *Jurisprudencija*, 2006, 4(82), p. 54-60. ISSN 1392-6195.

¹⁹MAČIULAITIS, Vilius. *Darbo santykių nutraukimas darbdavio iniciatyva nesant darbuotojo kaltės lankstumo ir saugumo aspektu*. Doctoral dissertation. Vilnius: Mykolas Romeris University, 2013.

implementing flexibility and security of employment relationships in the event of a transfer of undertaking, business or their parts in order to ensure the stability of the employment relationships. The issues relating to the concept of a business transfer were also analysed in other scientific publications by this author.²⁰ Furthermore, the insights made in research studies by Virginijus Bitė on transfers of undertakings²¹ are relevant in this context as well. Although being rather different in their object and aims, they analyse relevant aspects of the concept of business transfers not only within the meaning of Directive 2001/23/EC.

Individual issues on the concept of a business transfer have been also analysed by the group monograph “The implementation of European Union legislation in the Lithuanian labour law” by Petrylaitė, D., Davulis, T. and Petrylaitė, V.²² Important insights for the analysis of the research topic are provided by Tiažkijus, V.²³ and Martišienė, B.²⁴, who have researched labour relations in general, also in the works of Povilaitienė, I.²⁵ and Glebovė, N.²⁶ on the regulation of relationships in civil service. Findings by Kiršienė, J. and Kerutis, K.²⁷ in the area of business transfers by way of share transactions have been also relied upon in this research.

²⁰MAČIULAITIS, Vilius. Darbo santykių stabilumo principo užtikrinimas perduodant įmonę, verslą ar jų dalis. *Socialinių mokslų studijos*, 2012, 4(2). ISSN 2029-2236.

²¹BITĖ, Virginijus. *Uždarosios bendrovės akcijų pardavimas kaip verslo perleidimo būdas*. Doctoral dissertation. Social Sciences. Law (01s). Vilnius: Mykolas Romeris University. BITĖ, Virginijus. Akcijų pirkimo-pardavimo pripažinimas verslo perleidimu: diagnozavimo kriterijai ir reikšmė akcijų pardavėjo atsakomybei. *Jurisprudencija*, 2010, 2(120), p. 357-378. ISSN 1392-6195.

²²PETRYLAITĖ, Daiva; DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĖ, Vida. Europos Sąjungos teisės aktų įgyvendinimas Lietuvos darbo teisėje. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2008, p. 492. ISBN 978-9955-30-043-4.

²³TIAŽKIJUS, Viktoras. Darbo teisė: teorija ir praktika, I tomas. Vilnius: Justitia, 2005, p. 496. ISBN 995561613X.

²⁴MARTIŠIENĖ, Beata. *Darbo santykių reguliavimo civiliniai teisiniai aspektai*. Doctoral dissertation. Vilnius: Vilniaus Universitety Publishing, 2012.

²⁵POVILAITIENĖ, Ieva. *Darbo sutartis ir kitos teisinės darbo panaudojimo formos*. Doctoral dissertation. Vilnius: Vilnius University Publishing, 2012.

²⁶GLEBOVĖ, Neringa. *Karjeros valstybės tarnautojo garantijos*. Doctoral dissertation. Vilnius: Vilnius University Publishing, 2012.

²⁷KIRŠIENĖ, Julija; KERUTIS, Kristupas. Verslo perleidimas akcijų ar įmonės pardavimo būdu: teisinio reglamentavimo ir praktikos lyginamoji analizė. *Jurisprudencija*, 2006, 3(81), p. 24-31. ISSN 1392-6195.

The most detailed considerations to business transfers have been given by western European researchers. In the context of foreign researchers' contribution to the interpretation of the concept of a business transfer, the most marked are Barnard, C.²⁸ and Blanpain, R.²⁹ who have provided a holistic analysis of the concept of a business transfer, covering both the aspect of the definition of a business transfer and the aspect of the scope of guarantees for employees, and whose scientific insights have been extensively relied upon in pursuit of the tasks of the present research. Deakin, S. and Morris S.³⁰, and McMullen³¹ also devoted much attention to business transfer issues. Furthermore, specific issues relating to the scope of regulation of Directive 2001/23/EC have been analysed by Davies, P.³², De Groof, S.³³, Kalnina, I.³⁴, Johansen, A.I.³⁵. The insights of Younson, F.R.³⁶ who widely analysed general issues relating to business transfers, as well as those by Davidov, G.³⁷ and

²⁸BARNARD, Catherine. *EU Employment Law*, Fourth Edition. United Kingdom: Oxford University Press, 2012, p. 800. ISBN: 9780199692927.

²⁹BLANPAIN, Roger. *European Labour Law*. Hague: Kluwer Law International, Tenth Edition, 2006, p. 852. ISBN 9041124543.

³⁰DEAKIN, Simon; MORRIS, S. Gillian. *Labour Law*. Sixth Edition, Oxford: Hart Publishing, 2012. ISBN 9781849463416.

³¹MCMULLEN, John. Some Problems and Themes in the Application in Member States of Directive 2001/23/EC on Transfer of Undertakings. *The International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations*. Volume 23/3, 335–374, 2007. ISSN 0952-617X. MCMULLEN, John. Recent CJEU Case Law on the Transfer of Asset-Reliant Undertakings. *Industrial Law Journal*. Oxford University Press, Volume 45, Issue 3, 1 September 2016. ISSN 0305-9332.

³²DAVIES, Paul. Transfers – The UK Will Have To Make Up Its Own Mind. *Industrial Law Journal*. Oxford University Press, Volume 30, Issue 2, 1 June 2001. ISSN 0305-9332.

³³DE GROOF, Sarah. The Scope of the Transfer of Undertaking Directive Further Enlarged Through the Heineken-Case. *European Labour Law Journal*, Volume 1 (2010), No 4, p. 508-512. ISSN 20319525.

³⁴KALNIŅA, Irēna. *Darbinieku aizsardzība uzlēmuma pārejas gadījumā / Protection of Employees in Transfer of Undertakings*. Doctoral dissertation. Riga: University of Latvia, 2011. KALNINA, Irena. *Transfer of undertaking in Latvia*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĒ, Daiva *et al.* *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 293 - 305. ISBN (10) 1-4438-3663-X.

³⁵JOHANSEN, André Istad. Supreme Court, shunning distinction between capital and labour intensive, applies “*Spijkers criteria*” comprehensively. *European Employment Law Cases*. 2010/August. Hague: Sdu Uitgevers. ISSN 1877-9107.

³⁶YOUNSON, R. Fraser. *Employment Law and Business Transfers: a Practical Guide*. London: Sweet & Maxwell, 1989, p. 226. ISBN-10: 0421405309.

³⁷DAVIDOV, Guy; LANGILLE, Brian *et al.* *The Idea of Labour Law*. Oxford University Press, 2013, p. 441. ISBN 9780199669455.

Countouris, N. and Njoya W.³⁸, are also relevant for this research along with some scientific generalisations.³⁹

It should be noted that the interpretation of the concept of a business transfer is closely related to certain institutes of competition law. In this context, the insights of competition law scholars Jones, A. and Sufrin, B.⁴⁰, Whish, R. and Bailey, D.⁴¹, Odudu, O.⁴², Louri, V.⁴³, Winterstein, A.⁴⁴, and Townley, C.⁴⁵ have special significance for this research with regard to the definition of an economic entity in competition law.

³⁸COUNTOURIS, Nicola; NJOYA, Wanjiru. *2001/23/EC: Transfer of Undertakings*. In ALES, Edorado; *et al. EU Labour Law. A Commentary*. The Netherlands: Kluwer Law International BV, 2015, p. 648. ISBN 9041149783.

³⁹It should be noted that business transfers have been widely analysed by researchers in the United Kingdom. The United Kingdom transposed Directive 2001/23/EC into national law in 2006 by adopting the Transfer of Undertakings (Protection of Employment) Regulations which differ from Directive 2001/23/EC, i.e., the Regulations have broader application extended to cover service provision changes. Such regulatory differences resulted in the United Kingdom's case-law, albeit relying upon interpretations of the Court of Justice regarding the application of Directive 2001/23/EC, taking an independent way in applying guarantees for employees. Taking account of this regulatory specificity, the research refrained from relying upon insights of British researchers which are based on national law interpretations. Therefore, a significant part of scientific publications on business transfers were left outside the research. For more information on regulatory differences see Implementation Report Directive 2001/23/EC on the approximation of laws of the Member States relating to the safeguarding of employees' rights in the event of transfers of undertakings, businesses or parts of businesses, p. 19. [Interactive] [Accessed 10 January 2017]. Available on the Internet at: <<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=2938&langId=en>>.

⁴⁰JONES, Alison; SUFRIN, Brenda. *EC Competition Law*. Fifth Edition. New York: Oxford University Press Inc., 2011. ISBN 978-0-19-966032-2. JONES, Alison. The boundaries of an undertaking in EU Competition Law. *European Competition Journal*, Volume 8(2), 2012, [Interactive] [Accessed 10 January 2017]. Available on the Internet at: <<https://ssrn.com/abstract=2131740>>.

⁴¹WHISH, Richard; BAILEY, David. *Competition Law*. Eighth Edition. New York: Oxford University Press Inc., 2015. ISBN 978-0-19-966037-7.

⁴²ODUDU, Okeoghene; BAILEY, David. The single economic entity doctrine in EU Competition law. *Common Market Law Review*, Volume 51 (2014), Issue 6, United Kingdom: Kluwer Law International.

⁴³LOURI, Victoria. 'Undertaking' as a Jurisdictional Element for the Application of EC Competition Rules. *Legal Issues of Economic Integration*, 29(2), 2002. Kluwer Law International. Printed in the Netherlands. ISSN 1566-6573.

⁴⁴WINTERSTEIN, Alexander. Nailing the Jellyfish: Social Security and Competition Law. *European Competition Law Review*, Volume 20, Issue 6, August 1999. ISSN 0144-3054. [Interactive] [Accessed 5 January 2016] Available on the Internet at: <http://ec.europa.eu/competition/speeches/text/sp2001_029_en.pdf>.

⁴⁵TOWNLEY, Chris. *The Concept of an 'Undertaking': The Boundaries of the Corporation — A Discussion of Agency, Employees and Subsidiaries*. In AMATO, Giuliano *et al. EC*

Number of insights relevant to the research can be found in *European Employment Law Cases*⁴⁶, a periodical peer-reviewed journal published by the European Employment Lawyers Association. This journal contains reports of labour law experts from the Member States on judgements rendered by national courts in business transfers cases and expert analysis of the compliance of such judgements with the case-law developed by the Court of Justice. The author of the research extensively used the aforementioned case material to illustrate the problems encountered by national courts and how they relate to the concept of a business transfer laid down in Directive 2001/23/EC and the case-law of the Court of Justice interpreting it.

Despite the aforementioned scientific research, the most significant contribution to construing the concept of a business transfer within the meaning of Directive 2001/23/EC was made by the case-law of the Court of Justice where the concept was mainly developed. Therefore, the case-law of the Court of Justice, including the important opinions of Advocates General, constitutes the basis of the present research. Furthermore, the tasks of the research led to the necessity to analyse business transfer case-law of the national courts of the Member States which partially illustrates problems occurring with regard to the interpretation of the concept of a business transfer under Directive 2001/23/EC.

Research methodology. The following research methods were used to achieve the research objectives:

- 1) *The scientific analysis of documents* was used to analyse the developments of the normative definition of a business transfer laid down in Directive 2001/23/EC and to qualify the groups of conditions important in terms of the application of the Directive,

Competition Law: A Critical Assessment. Hart Publishing, 2007, p. 806. ISBN 9781841136752.

⁴⁶ISSN 1877-9107.

including the analysis of the factors attributable to such groups as identifiers of a business transfer;

- 2) *The scientific analysis of literature* was widely used to analyse the concept of a business transfer, to determine the factors mentioned by some authors as identifiers of a business transfer and to reveal their contents and interrelations;
- 3) *The systematic analysis* was widely used for the interpretation of notions relevant for revealing the concept of a business transfer as well as to determine the factors laid down in legal acts as identifying a business transfer;
- 4) *The comparative method* was used for the interpretation of notions relevant for revealing the concept of a business transfer as well as to analyse and assess relevant case-law of the Court of Justice and national courts;
- 5) *Logical analysis* was used to overview different scientific positions, to analyse and compare interpretations of the Court of Justice in preliminary rulings, to group the conditions indicative of the application of Directive 2001/23/EC, to analyse their characteristics and formulate the conclusions;
- 6) *The historical method* was used to analyse the dynamics of the concept of the factors for identifying a business transfer established in the case-law of the Court of Justice.

Structure of the dissertation. The research consists of the introduction, main body composed of four sections and conclusions. The first section of the main body of the research provides an overview of the development of the concept of business transfer under Directive 77/187/EEC, Directive 98/50/EC and Directive 2001/23/EC. The analysis of the normative definition of business transfer is used to identify the main conditions for the application of Directive 2001/23/EC. The second section of the main body contains detailed analysis of the concept of the object of a business transfer, development of its

interpretation and conditions for the application of Directive 2001/23/EC which stem from the requirements laid down in the directive with regard to the object of a business transfer. The third section deals with the possible methods of business transfers under Directive 2001/23/EC, analyses the legal forms of transferring business in different ways and investigates to what extent the definition of the means of a business transfer in Directive 2001/23/EC restricts the scope of its application. The fourth section analyses possible participants in a business transfer under Directive 2001/23/EC, problems of definition of the participants and discusses the requirements for the application of Directive 2001/23/EC related to the participants in a business transfer. Key findings of the research are presented in detailed conclusions.

CONCLUSIONS

1. The definition of a business transfer has been gradually changing in secondary legislation of the European Union, mainly on account of a broad interpretation of the definition in the case-law of the Court of Justice. The development of the definition and systematic analysis of the wording of Directive 2001/23/EC, and of the case-law of the Court of Justice interpreting it, suggest that the concept of a business transfer under Directive 2001/23/EC is driven by the definitions of the object, methods and participants of a business transfer specific to the directive. Therefore, the application of Directive 2001/23/EC is determined by the analysis of the set of requirements for the subject, methods and participants of a business transfer.
2. The object of a business transfer under Directive 2001/23/EC must comply with two requirements: firstly, that it be an economic entity irrespectively of the organisational level of a structure – whether an undertaking or its part – to be transferred; secondly, that an economic entity, as the object of the transfer, must retain its identity.

- 2.1. An economic entity and its identity, respectively, are characterised by two aspects: organisational and activity. The organisational aspect means that an economic entity consists of a diversity of tangible and intangible resources. A functional link connecting the totality of the resources has certain independence which allows to separate the resources from the transferor while retaining capability to generate products of an economic activity. However, the independence characteristic to the economic activity should not be associated with administrative independence of the transferred economic entity which may disappear after integration of the transferred entity into the transferee's entity. The activity aspect means that an economic entity must engage in an economic activity and continue to pursue it after the transfer in a sustainable manner, without being limited to the one-time use of the transferred resources. An activity is considered an economic activity if it consists in offering goods or services on a particular market in conditions of actual or potential competition. Operating in conditions of competition is not by itself indicative of operating for gain. An exercise of public administration powers is not a characteristic of an economic activity. However, the exercise of such powers must take place in reality. Therefore, an entity cannot be eliminated from the list of potential business transferors or transferees under Directive 2001/23/EC for its formal attribution to public administrative authorities.
- 2.2. When deciding whether an economic entity has retained its identity the key importance is the economic sector in which the economic entity operates as the sector determines resources constituting the economic entity. A distinction can be made between two main business sectors: the sector which is mainly based on the use of labour resources and the sector where operations are impossible without considerable assets. Therefore, identity of an economic entity is not a legal constant and its definition varies in each particular case depending on the sector where business is transacted.
3. In the most general sense, a business transfer is a transfer of a business activity or a transfer of an entity engaged in a business activity. The scope

of the application of Directive 2001/23/EC covers only business transfers manifesting as transfers of business activities. There are no requirements raised for the form or specific content of such transfers. It follows that businesses can be transferred not only on contractual grounds, but also on the basis of a court ruling, law or other regulatory act, which are all considered to constitute a business transfer through a legal transfer. The notion of a legal transfer also applies to a business transfer as a result of merger provided for in the directive which does not exhibit any forms of a business transfer specific to merger only. The application of Directive 2001/23/EC is restricted in the event of liquidation proceedings of a legal entity, but only if the transferor's liquidation results from transferor's insolvency.

4. Participants in a business transfer are categorised as active and passive participants by considering the influence they have on the extent of the business transfer.
 - 4.1. An active participant in a business transfer can refer to any entity with a legal status of an employer, irrespective of the legal form of the employer if it is a legal entity. Such status is evidenced not only by the entity's being a formal party to a contract of employment with an employee, but also by the possession of features characteristic to the employer. Therefore, a transferor of business may also refer to an entity which has not signed an employment contract with an employee in the transferred entity, but which meets the characteristics of a non-contractual employer.
 - 4.2. Passive participants in a business transfer are required to have a legal status of an employee. The blanket definition of an employee provided in Directive 2001/23/EC in accordance with national law of the Member States has led to a situation where guarantees laid down in the directive apply to different groups of individuals in different Member States. The disparity occurs with regard to civil servants, because the legal status of an employee in the directive is not linked to the nature of functions performed by the employee. Therefore, civil servants, even though their functions are

exclusively of an economic character, are not protected under Directive 2001/23/EC unless the Member States have extended the employment law guarantees to cover civil servants. Hence, the application of Directive 2001/23/EC to public administrative authorities is restricted not so much by the legal status of public administrative authorities as by the attribution of employees of public administrative authorities to civil servants.

SCIENTIFIC PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE DISSERTATION

- 1) TAMOŠIŪNAITĖ, Eglė. Передача части бизнеса согласно законодательству ЕС и Литвы: теоретические аспекты квалификации. *Теоретические проблемы современного трудового права и права социального обеспечения: международные и национальные аспекты / Theoretical issues of modern labour law and social security law: international and national aspects. Materials from the international scientific conference.* Vilnius: Justitia, 2009, p. 152–158. ISBN: 9789955616566.
- 2) TAMOŠIŪNAITĖ, Eglė. Tapatumo požymis konstatuojant verslo perdavimą [Feature of identity upon establishing business transfer]. *Teisė.* 2012, vol. 85, p. 184–195. ISSN 1392-1274.
- 3) TAMOŠIŪNAITĖ, Eglė. Teisinis perdavimas ir susijungimas pagal Direktyvą 2001/23/EB [Legal transfer and merger under Directive 2001/23/EC]. *Teisė.* 2016, vol. 98 p. 153–167. ISSN 1392-1274.
- 4) TAMOŠIŪNAITĖ, Eglė. Business Transfer in the Context of Labour Law Reform. *Labour Law Reforms in the Eastern and Western Europe.* Brussels: PIE Peter Lang, 2017, p. 375-388. ISSN 2235-1078.

PAPERS PRESENTED BY THE AUTHOR AT NATIONAL AND INTERNATIONAL CONFERENCES

- 1) Report „*Передача части бизнеса согласно законодательству ЕС и Литвы: теоретические аспекты квалификации*“ delivered at international conference “*Теоретические проблемы современного трудового права и права социального обеспечения: международные и национальные аспекты / Šiuolaikinės darbo teisės ir socialinės apsaugos teisės teorinės problemos: tarptautiniai ir nacionaliniai aspektai*”, which took place on 26-27th June, 2009 in Lithuania.
- 2) Report „*Business Transfer in the Context of Labour Law Reform*“ delivered at international conference “*Labour Law Reform*” organized on the occasion of the 375th anniversary of the Vilnius University Faculty of Law, which took place on 12-14th May, 2016 in Lithuania.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Eglė Tamošiūnaitė-Samaitienė was born on 25th March 1985 in Vilnius, Lithuania.

Education

In 2003 graduated Vilnius Žirmūnai gymnasium.

2003 – 2008 Master studies at Vilnius University Faculty of Law. In 2007 - 2008 participated in Erasmus exchange programme, studied in Ghent University, Belgium. In 2008 awarded Master's degree in Law.

2008 – 2013 PhD candidate at Vilnius University Faculty of Law.

Professional, scientific and educational experiences:

2017 – to present: legal counsel at Luminor Bank AB.

2017 – to present: junior assistant at Vilnius University Faculty of Law, course “International And European Union Labour Law”.

2015 – 2017: associate at Advokatų profesinė bendrija Justinas Jurkonis ir partneriai LINDEN.

2012 – 2015: lawyer at Įmonių grupė „ALITA“, AB.

2010 – 2012 m. lecturer at Vilnius University International Business School. Courses “Sutarčių teisė”, “Contract Law” and “Tarptautinė sutarčių teisė”.

2009 – 2011: lawyer at UAB Medicinos bankas.

2008 – 2009: junior lawyer at Advokatų kontora Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai LAWIN (companies’ practice group).

2007 m. lawyer’s assistant at at Advokatų kontora Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai LAWIN (real estate practice group).

VERSLO PERDAVIMO SAMPRATA PAGAL DIREKTYVĄ 2001/23/EB (REZIUMĖ)

Nuolatinė technologijų pažanga, į visas sritis besiveržianti globalizacija, tradicinis siekis mažinti veiklos išlaidas ir didinti pelną lemia verslo poreikį ne tik ieškoti naujų verslo veiklos modelių, bet ir būti lanksčiam, gebėti keistis, prie rinkos diktuojamų sąlygų pritaikant esamą verslo veiklą. Taigi šiuolaikinis verslas turi būti dinamiškas, greitai reaguoti į rinkos pokyčius. Visuotinai sutinkama, kad gebėjimas keisti veiklos prioritetus, kryptis, metodus, technologijas yra svarbi verslo konkurencingumo ir atitinkamai jo tvarumo sąlyga⁴⁷. Anksčiau struktūrinius verslo pokyčius lemdavo įvairios krizės, tačiau dabar tokie pokyčiai nebelaikomi tik priemone krizinėms situacijoms įveikti, o yra įprasta verslo gyvavimo ciklo dalis⁴⁸.

Aptariamų verslo veiklos vykdymo pokyčių gali būti įvairių. Bendriausiu požiūriu jie galimi tiek verslo subjekto viduje, pavyzdžiui, keičiant darbų organizavimo principus, technologinius sprendimus, atsisakant nepaklausių produktų gamybos ar šalutinės veiklos ir susitelkiant į tai, kas sekasi geriausiai, tiek gali būti matomi viešumoje, pavyzdžiui, jungiantis verslo subjektams ar skaidant didelius verslus į mažesnius, idant būtų diversifikuota verslo rizika ar optimizuoti mokesčiai.

Tokie pokyčiai leidžia pasiekti teigiamų ekonominių rezultatų, padeda patenkinti kintamus pačių verslo subjektų ir visuomenės poreikius, tačiau jie turi ir socialinių, ekonominių padarinių tokiuose pokyčiuose dalyvaujantiems asmenims⁴⁹. Šiems padariniams ypač jautrūs darbuotojai, kurie yra svarbi

⁴⁷ European Commission. Restructuring in Europe 2011. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012, p. 4. ISBN 978-92-79-25057-6. [interaktyvus] [Žiūrėta 2016 m. lapkričio 15 d.]. Prieiga per internetą: <<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7050&type=2&furtherPubs=yes>>.

⁴⁸ European Commission. Restructuring in Europe 2008: A review of EU action to anticipate and manage employment change. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2009, p. 3. ISBN 978-92-79-10570-8. [interaktyvus] [Žiūrėta 2016 m. lapkričio 15 d.]. Prieiga per internetą: <<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=243&type=2&furtherPubs=yes>>.

⁴⁹ European Commission. Adapting to change – the EU approach to restructuring. *Social Agenda*, Issue 27, July 2011, p. 15. ISSN 1682-7783. [interaktyvus] [Žiūrėta 2016 m.

kiekvieno verslo dalis. Todėl valstybės teisinio reguliavimo priemonėmis siekia verslui sudaryti palankias sąlygas greitai reaguoti ir prisitaikyti prie kintamos aplinkos, kita vertus, siekia valdyti neigiamus tokių pokyčių padarinius darbuotojams, kurie pirmieji šiuos pokyčius ir pajunta. Vienas iš tokio interesų derinimo, vykdant verslo struktūrinius pokyčius, pavyzdžių yra Direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo ar verslo dalių perdavimo atveju suderinimo⁵⁰.

Mokslinio tyrimo aktualumas, naujumas ir reikšmė. Poreikis švelninti galimus neigiamus verslo perdavimo padarinius darbuotojams Bendrijos lygiu identifikuotas dar praėjusio šimtmečio septintuoju dešimtmečiu, kai vadinamosios pirmosios naftos krizės metu Vakarų Europos šalių automobilių pramonė išgyveno sunkmetį. Tuomet nuspręsta, kad būtina įtvirtinti bent minimalią valstybių narių darbuotojų apsaugą kolektyvinių atleidimų, darbdavio nemokumo ir verslo perdavimo atvejais⁵¹. Šis siekis įgyvendintas 1974 m. Europos Bendrijų Tarybai priėmus rezoliuciją „Dėl socialinių veiksmų programos“⁵², ją įgyvendinant minėtoms trims klausimų grupėms sureguliuoti priimtoms atitinkamos direktyvos.⁵³ Viena iš jų buvo 1977 m. priimta Tarybos direktyva 77/187/EEB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo ar verslo dalių perdavimo atveju suderinimo⁵⁴ (toliau – Direktyva 77/187/EB).⁵⁵

lapkričio 15 d.]. Prieiga per internetą: <<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=737&langId=en&pubId=5969&type=1&furtherPubs=yes>>.

⁵⁰ OJ L 082, 22/03/2001 p. 0016 – 0020.

⁵¹ MAČIULAITIS, Vilius. *Darbo santykių nutraukimas darbdavio iniciatyva nesant darbuotojo kaltės lankstumo ir saugumo aspektu*. Daktaro disertacija. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2013, p. 125.

⁵² Council Resolution of 21 January 1974 concerning a social action programme. OJ C 13, 12.2.1974, p. 1–4

⁵³ Plačiau apie šį Europos Sąjungos darbo teisės raidos laikotarpį žr. DAVULIS, Tomas. *Darbo teisė: Europos Sąjunga ir Lietuva*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2004, p. 30–33. ISBN 9955557400.

⁵⁴ OJ L 61, 5.3.1977

⁵⁵ Savo socialinę funkciją direktyva išsaugo ir šiandienų Europos Sąjungos įgyvendinamų planų rėmuose. 2010 m. priimta strategija „Europa 2020“ išskėlė protingo, tvaraus ir visa apimančio augimo prioritetus, kurie visi remiasi „flexsecurity“ arba kitaip lankstaus saugumo principu. Roger Blanpain vertinimu, „daugiau kontrolės“ yra tai ko šiuo metu reikia tiek

Direktyva 77/187/EB įtvirtino bendro pobūdžio ribojimą nutraukti darbo santykius vien tuo pagrindu, kad įvyko įmonės, verslo ar verslo dalies perdavimas. Tačiau tokia abstrakti nuostata kėlė daug jos taikymo apimties klausimų, nes direktyvoje nedetalizuota, kokie verslo veiklos vykdymo pokyčiai gali prilygti jos reguliuojam perdavimui. Šiuo požiūriu svarbus vaidmuo teko tuometičiam Europos Teisingumo Teismui, kurio praktikos dėka žingsnis po žingsnio iš detalių buvo lipdoma verslo perdavimo samprata pagal Direktyvą 77/187/EEB. Laikui bėgant tapo akivaizdu, kad Direktyvos 77/187/EEB nuostatos per daug lakoniškos, kad atspindėtų reikšmingas Europos Teisingumo Teismo įžvalgas, kurios iki šiol išliko pagrindiniu verslo perdavimo sampratos aiškinimo šaltiniu. Todėl nuspręsta detalizuoti, kas laikoma verslo perdavimu pagal Direktyvą 77/187/EEB remiantis Europos Teisingumo Teismo išaiškinimais. Verslo perdavimo reguliavimo pokyčiai 1998 m. įtvirtinti Direktyvoje 98/50/EB⁵⁶, o 2001 m. direktyvų 77/187/EEB ir 98/50/EB tekstas buvo sujungtas priėmus Direktyvą 2001/23/EB ir nuo tada verslo perdavimo reguliavimas Europos Sąjungos lygiu nekito.

Ši trumpa apžvalga atskleidžia, kad Direktyva 2001/23/EB yra viena iš ilgiausią istoriją turinčių direktyvų, skirtų darbo santykiams reguliuoti, o verslo perdavimo samprata pradėta formuluoti beveik prieš 40 metų. Todėl atrodytų, kad tai pakankamas laiko tarpas verslo perdavimą kaip reiškinį suvokti ir išanalizuoti iki smulkesnių detalių. Tačiau Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (toliau – Teisingumo Teismas) adresuojamų prašymų dėl preliminarių sprendimų, susijusių su Direktyvos 2001/23/EB taikymu, skaičius per pastarąjį

Europos, tiek tarptautiniu lygiu, o darbuotojų saugumas pasireiškiantis jų atleidimo ribojimais, ypač sunkiu kriziniu laikotarpiu, stabdo krizės išibėgėjimą. Atsižvelgiant į jos priėmimo tikslus, Direktyva 2001/23/EB laikytina viena iš priemonių, padedančių įgyvendinti išsikeltus Europos Sąjungos gyvavimo prioritetus. Plačiau žr. BLANPAIN, Roger. *In need of Flexicurity and Security in a Global Economy*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĖ, Daiva et al. *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 22-27. ISBN (10) 1-4438-3663-X. KALNINA, Irena. *Transfer of undertaking in Latvia*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĖ, Daiva et al. *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 293. ISBN (10) 1-4438-3663-X.

⁵⁶ OJ L 201, 17.7.1998.

dešimtmetį nė kiek nesumenko.⁵⁷ Lietuvos nacionalinė teismų praktika taip pat rodo, kad teismuose nagrinėjama vis daugiau bylų, kuriose keliama klausimų, susijusių su verslo perdavimo situacijų vertinimu, nors kaip pažymi mokslininkai⁵⁸, nacionalinės teismų praktikos dar nėra gausu.

Tai lemia keletas susijusių priežasčių. Pirma, nepaisant to, kad Direktyva 2001/23/EB, palyginti su Direktyva 77/18887/EEB, patikslina, kas laikytina perdavimu direktyvos požiūriu, šiam perdavimui apibrėžti vartojama daug vertinamųjų kategorijų, pavyzdžiui, verslas, verslo dalis, įmonė, kurių apibrėžtis nėra įtvirtinta Europos Sąjungos norminiuose dokumentuose, todėl reikia jas atskirai aiškinti.

Antra priežastis susijusi su minėtu verslo aplinkos nepastovumu. Kintant verslo veiklos vykdymo technologiniams sprendimams, socialinei, ekonominei aplinkai, kyla poreikis vis naujai pažvelgti ir į verslo perdavimo situacijas, t. y. verslo perdavimo samprata tebėra plėtojama ir atitinkamai kintanti, atsinaujinanti. Kaip pastebi V. Mačiulaitis⁵⁹, atsižvelgiant į rinkų dinamiką ir ekonominės sanklodos sparčią kaitą, įmonės, verslo ar jų dalių perdavimo samprata iš esmės komplikuoja, o teismų praktikoje įvardyti kriterijai nėra absoliutūs ir, atsižvelgiant į verslo subjekto veiklos specifiką, konkrečiomis situacijomis apskritai gali netikti.

Trečia, Bendrijai augant, integracijos procesai naujai prisijungiančiose valstybėse narėse veikia jų nacionalinę teisinę sistemą, į kurią, be kita ko, vienaip ar kitaip inkorporuojami ir Direktyvoje 2001/23/EB įtvirtinti principai.

⁵⁷ Pavyzdžiui, vien nuo 2010 m. iki dabar Teisingumo Teismui buvo pateikta 18 prašymų dėl prejudicinių sprendimų priėmimo klausimais, susijusiais su Direktyvos 2001/23/EB taikymo apimtimi, t.y. daugiau nei jų buvo pateikta per visą iki tol buvusį dešimtmetį. Plačiau žr. <http://curia.europa.eu>. Mokslininkai bendrai pažymi, kad ši Direktyva buvo daugelio Teisingumo Teismui adresuotų ginčų objektu. Plačiau žr. ZAHN, Rebecca. The Court Of Justice of the European Union and Transfers of Undertakings: Implications for Collective Labour Rights. *European Labour Law Journal*, Volume 6 (2015), No.1, p. 72. ISSN 20319525. KALNINA, Irena. *Transfer of undertaking in Latvia*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĖ, Daiva et al. *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 293. ISBN (10) 1-4438-3663-X.

⁵⁸ BAGDANSKIS, Tomas et al. *Darbo teisės principai ir jų taikymas Lietuvos teismų praktikoje*. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2016, p. 392. ISBN 978-9955-30-227-8.

⁵⁹ MACIULAITIS, Vilius. *Darbo santykių nutraukimas darbdavio iniciatyva nesant darbuotojo kaltės lankstumo ir saugumo aspektu*. Daktaro disertacija. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2013, p. 135.

Šis reguliavimo perėmimas ne visada sklandus, dažnai naujosios valstybės narės neturi verslo perdavimo reguliavimo tradicijų. Taigi naujos taisyklės įneša sumaištį, nacionalinės teismų praktikos formavimas taikant Direktyvos 2001/23/EB nuostatas užtrunka, o ir patiems teismams, pirmą kartą susiduriantiems su verslo perdavimo samprata, kartais sudėtinga įvertinti visus verslo perdavimą pagal Direktyvą 2001/23/EB nusakančius niuansus. Tai patvirtina ir kai kurie Lietuvos teismų praktikos pavyzdžiai, kai bylos, susijusios su verslo perdavimo kvalifikavimu, perėjusios visas teismų instancijas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo sprendimu grįžta į žemesnės instancijos teismus. Išimtiniais atvejais ta pati byla apsuka net ne vieną tokio bylinėjimosi ratą.

Nors daugybė Teisingumo Teismo prejudiciniuose sprendimuose suformuluotų išaiškinimų verslo perdavimo tema nubrėžė tam tikras gaires, leidusias valstybių narių teismams pereiti prie vis detalesnio ir gilesnio verslo perdavimo kvalifikuojančių požymių vertinimo, šioje išaiškinimų gausoje nesunku pasiklysti. Be to ne visada prejudiciniuose sprendimuose įmanoma rasti išsamų atsakymą, nes išsamus bylos faktinių aplinkybių vertinimas paliekamas nacionaliniams teismams.

Taigi dėl visų šių priežasčių verslo perdavimas gali būti vadinamas vienu sudėtingiausiu Europos Sąjungos darbo teisės institutu⁶⁰, o jo sampratos analizė nepraranda mokslinio praktinio aktualumo. Reikia pažymėti, kad pati verslo perdavimo samprata pagal Direktyvą 2001/23/EB apima daug įvairių klausimų, kuriuos galima suskirstyti į dvi grupes – klausimus, susijusius su verslo perdavimo identifikavimu, ir klausimus, susijusius su tokio identifikavimo padariniais – garantijų darbuotojams taikymu, jų apimtimi. Nors Direktyvos 2001/23/EB priėmimo tikslas ir interesų ašis yra garantijos darbuotojams, direktyvos taikymo problematika labiau susijusi su pirma klausimų grupe – verslo perdavimo identifikavimu.

⁶⁰ KALNINA, Irena. *Transfer of undertaking in Latvia*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĖ, Daiva et al. *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 293. ISBN (10) 1-4438-3663-X.

Kaskart, kilus poreikiui įvertinti, ar susiklostę teisiniai santykiai atitinka Direktyvoje 2001/23/EB įtvirtintą verslo perdavimo sampratą, susiduriama su klausimu, nuo ko pradėti vertinimą, kokie požymiai gali apibūdinti perdavimą. Tokį vertinimą, kuris aktualus tiek su verslo perdavimo kvalifikavimu susiduriantiems nacionaliniams teismams, tiek ir patiems galimai verslą perduodantiems subjektams, gali palengvinti sisteminis požiūris į verslo perdavimą apibūdinančius reikalavimus, išplaukiančius iš Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų ir jas aiškinančios Teisingumo Teismo praktikos.

Visos šios priežastys nulėmė mokslinio tyrimo objekto pasirinkimą, siekiant paskatinti gilesnį mokslinį diskursą apie sisteminį požiūrį⁶¹ į verslo perdavimo sampratą pagal Direktyvą 2001/23/EB. Tikimasi, kad mokslinio tyrimo įžvalgos tarnaus kaip metodinė pagalba identifikuoti įvykusį ar galintį įvykti verslo perdavimą.

Mokslinio tyrimo objektas (jo ribos), tikslas ir uždaviniai. Šio mokslinio tyrimo objektas – verslo perdavimo samprata pagal Direktyvą 2001/23/EB. Dėl ribotos disertacijos apimties daugiausia dėmesio skiriama klausimams, susijusiems su verslo perdavimo pagal Direktyvą 2001/23/EB identifikavimu. Nuošaly, kaip mažiau problemiški, paliekami garantijų darbuotojams taikymo aspektai. Taigi tyrime analizuojami Europos Sąjungos antrinėje teisėje ir ją aiškinančioje Teisingumo Teismo praktikoje suformuluoti ar iš jos išplaukiantys verslo perdavimą apibūdinantys požymiai, kurių turinio analizė leidžia juos struktūrizuoti į susijusių požymių, arba kitaip – verslo perdavimo pagal Direktyvą 2001/23/EB reikalavimų sistemą. Lietuvos nacionalinės teisės nuostatos, kaip išvestinis verslo perdavimo sampratą formuojantis šaltinis, nagrinėjamos tiek, kiek jos reikšmingos iliustruojant problematiką,

⁶¹ Kompleksinių tyrimų trūkumą Direktyvos 2001/23/EB rėmuose dar 2006 m. identifikavo I. Mačernytė-Panomariovienė, pasisakydama apie šioje direktyvoje įtvirtintas garantijas darbuotojas. Tokių tyrimų poreikis, manytina, nemažiau aktualus ir verslo perdavimo sampratos apibrėžties klausimu, kuris sudaro prielaidas garantijų darbuotojams taikymui. Plačiau žr. MAČERNYTĖ-PANOMARIOVIENĖ, Ingrida. Darbuotojų teisių apsauga perduodant įmonę, verslą arba jų dalis. *Jurisprudencija*, 2006, 4(82), p.55. ISSN 1392-6195.

išplaukiančią iš Direktyvoje 2001/23/EB įtvirtintos verslo perdavimo sampratos apibrėžties.

Šio mokslinio tyrimo **tikslas** – pasiūlyti vientisą ir universalią verslo perdavimą pagal Direktyvą 2001/23/EB apibūdinančią reikalavimų sistemą.

Atsižvelgiant į tyrimo objektą ir tikslą, keliami šie mokslinio tyrimo uždaviniai:

1) apibrėžti Direktyvos 2001/23/EB taikymą nusakančių reikalavimų grupes;

2) identifikuoti verslo perdavimo objektą pagal Direktyvą 2001/23/EB nusakančius reikalavimus, išanalizuoti tokių reikalavimų turinį ir juos susisteminti;

3) išanalizuoti verslo perdavimo būdus pagal Direktyvą 2001/23/EB, įvertinti jų panašumus ir skirtumus, apibendrinti jiems keliamus reikalavimus;

4) identifikuoti galimus verslo perdavimo dalyvius pagal Direktyvą 2001/23/EB, išanalizuoti jiems keliamus reikalavimus.

Ginamieji teiginiai. Svarbiausi ginamieji teiginiai yra šie:

1) Verslo perdavimo sampratą pagal Direktyvą 2001/23/EB atskleidžia direktyvoje įtvirtinti ar iš jos išplaukiantys reikalavimai verslo perdavimo objektui, perdavimo būdui ir verslo perdavimo dalyviams.

2) Ūkio subjektas yra universali kategorija, apibrėžianti verslo perdavimo objektą pagal Direktyvą 2001/23/EB, todėl ūkinės veiklos vykdymas ir tapatumo, pasireiškiančio organizaciniu ir tęstinumo aspektu, išsaugojimas yra vieninteliai reikalavimai verslo perdavimo objektui.

3) Į Direktyvos 2001/23/EB veikimo apimtį patenka visi verslo veiklos perdavimo būdai, neatsižvelgiant į perdavimo įgyvendinimo teisinę formą – sandoris, administracinis aktas ar teismo sprendimas, todėl vien terminas „teisinis perdavimas“ yra pakankamas visiems verslo perdavimo būdams pagal Direktyvą 2001/23/EB apibūdinti.

4) Verslo perdavimo dalyviai pagal Direktyvą 2001/23/EB gali būti visi darbuotojo ir darbdavio teisinį statusą turintys asmenys, susiję faktiniais darbo santykiais, nesvarbu, jie įforminti darbo ar kitokia sutartimi.

Tyrimų apžvalga. Nors Direktyvos 2001/23/EB nuostatos į Lietuvos nacionalinę teisę perkeltos dar 2005 m., moksliniu požiūriu verslo perdavimo samprata Lietuvoje nėra plačiai tirta. Tačiau mokslinių darbų, kurių tyrimo objektai glaudžiasi susiję su šio tyrimo tema, esama.

Pagal tyrimo objektą artimiausias I. Mačernytės-Panomariovienės 2006 m. straipsnis „Verslo/įmonės arba jų dalių perdavimo samprata taikant direktyvos „Dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo“ nuostatas“, publikuotas leidinyje „Teisės problemos“⁶². Vis dėlto, dėl glaustos straipsnio apimties tyrime apsiribota nedidelės Teisingumo Teismo praktikos dalies analize. Be to verslo perdavimo samprata nagrinėjama griežtai laikantis Direktyvos 2001/23/EB 1 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktų struktūros, t. y. atskirai nagrinėjant kiekvieną iš minėtuose punktuose įtvirtintų taisyklių, nevertinant jų tarpusavio koreliacijos. Taigi minėtame straipsnyje atskleidžiamas verslo perdavimo sampratos apibrėžties sudėtingumas, tačiau paliekama erdvės platesnėms diskusijoms dėl verslo perdavimui keliamų reikalavimų.

Taip pat paminėtini I. Mačernytės-Panomariovienės disertacinio tyrimo pagrindu išleista monografija „Darbuotojų teisių įgyvendinimas darbdavio nemokumo atvejais“⁶³ bei leidinyje „Jurisprudencija“ publikuotas straipsnis „Darbuotojų teisių apsauga perduodant įmonę, verslą arba jų dalis“⁶⁴ kuriuose

⁶² MAČERNYTĖ-PANOMARIOVIENĖ, Ingrida. Verslo / įmonės arba jų dalių perdavimo samprata taikant direktyvos „Dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo“ nuostatas. *Teisės problemos*, 2006, Nr. 3 (53). ISSN 1392-1592.

⁶³ MAČERNYTĖ-PANOMARIOVIENĖ, Ingrida. Darbuotojų teisių įgyvendinimas darbdavio nemokumo atvejais. Monografija. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras, 2011, 370 p. ISBN 978-9955-19-323-4.

⁶⁴ MAČERNYTĖ-PANOMARIOVIENĖ, Ingrida. Darbuotojų teisių apsauga perduodant įmonę, verslą arba jų dalis. *Jurisprudencija*, 2006, 4(82), p. 54-60. ISSN 1392-6195.

taip pat paliečiama verslo perdavimo sampratos tema, tačiau visgi pagrindinis šių tyrimų dėmesys teikiamas darbuotojams taikomų garantijų apimčiai, o ne verslo perdavimo apibrėžčiai.

Lietuvoje verslo perdavimo sampratos pagal Direktyvą 2001/23/EB temą 2013 m. disertaciniame tyrime „Darbo santykių nutraukimas darbdavio iniciatyva nesant darbuotojo kaltės lankstumo ir saugumo aspektu“⁶⁵ nagrinėjo ir V. Mačiulaitis. Vienas iš disertacinio tyrimo uždavinių buvo siekis išanalizuoti darbo santykių lankstumo ir saugumo įgyvendinimo, perduodant įmonę, verslą ar jų dalis, teisinius aspektus, siekiant užtikrinti darbo teisinių santykių stabilumą. Šią su verslo perdavimo samprata susijusią temą mokslininkas nagrinėja ir kitose mokslinėse publikacijose.⁶⁶ Savo išvalgomis taip pat aktualus V. Bitės moksliniai tyrimai bendrovių perleidimų tema⁶⁷, kurie pagal objektą ir tikslus gerokai skiriasi, tačiau juose analizuojami ir šiam tyrimui reikšmingi verslo perdavimo sampratos ne tik pagal Direktyvą 2001/23/EB aspektai.

Atskirais klausimais verslo perdavimo sampratos tema nagrinėta kolektyvinėje D. Petrylaitės, T. Davulio ir V. Petrylaitės monografijoje „Europos Sąjungos teisės aktų įgyvendinimas Lietuvos darbo teisėje“⁶⁸. Mokslinio tyrimo objekto analizei taip pat reikšmingų išvalgų yra pateikę bendrai darbo santykių temą nagrinėjantys V. Tiažkijus⁶⁹, B. Martišienė⁷⁰, valstybės tarnybos santykių reguliavimo problematiką nagrinėjančios I.

⁶⁵ MAČIULAITIS, Vilius. *Darbo santykių nutraukimas darbdavio iniciatyva nesant darbuotojo kaltės lankstumo ir saugumo aspektu*. Daktaro disertacija. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2013.

⁶⁶ MAČIULAITIS, Vilius. Darbo santykių stabilumo principo užtikrinimas perduodant įmonę, verslą ar jų dalis. *Socialinių mokslų studijos*, 2012, 4(2). ISSN 2029-2236.

⁶⁷ BITĖ, Virginijus. *Uždarosios bendrovės akcijų pardavimas kaip verslo perleidimo būdas*. Daktaro disertacija. Socialiniai mokslai. Teisė (01s). Vilnius: Mykolo Romerio universitetas. BITĖ, Virginijus. Akcijų pirkimo-pardavimo pripažinimas verslo perleidimu: diagnostavimo kriterijai ir reikšmė akcijų pardavėjo atsakomybei. *Jurisprudencija*, 2010, 2(120), p. 357-378. ISSN 1392-6195

⁶⁸ PETRYLAITĖ, Daiva; DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĖ, Vida. *Europos Sąjungos teisės aktų įgyvendinimas Lietuvos darbo teisėje*. Vilnius: Registrų centras, 2008, 492 p. ISBN 978-9955-30-043-4.

⁶⁹ TIAŽKIJUS, Viktoras. *Darbo teisė: teorija ir praktika*, I tomas. Vilnius: Justitia, 2005, 496 p. ISBN 995561613X.

⁷⁰ MARTIŠIENĖ, Beata. *Darbo santykių reguliavimo civiliniai teisiniai aspektai*. Daktaro disertacija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012.

Povilaitienė⁷¹ ir N. Glebové⁷², verslo perdavimo akcijų sandorio būdu sritį tiriantys J. Kiršienė ir K. Kerutis⁷³, kuriomis taip pat remiamasi šiame tyrime.

Plačiausiai verslo perdavimo tema nagrinėta Vakarų Europos mokslininkų. Vertinant užsienio mokslininkų indėlį į verslo perdavimo sampratos aiškinimą, išskirtini visais – tiek verslo perdavimo apibrėžties, tiek ir darbuotojams taikomų garantijų apimties – aspektais verslo perdavimo sampratą nagrinėjantys C. Barnard⁷⁴ bei R. Blanpain⁷⁵, kurių mokslinėmis įžvalgomis plačiai remiamasi siekiant mokslinio tyrimo uždavinių. Daug dėmesio verslo perdavimo temai yra skyrę S. Deakin ir S. Morris⁷⁶, McMullen⁷⁷. Specifinius Direktyvos 2001/23/EB reguliavimo apimties klausimus tyrinėjo P. Davies⁷⁸, S. De Groof⁷⁹, I. Kalnina⁸⁰, A.I. Johansen⁸¹. Tyrimui reikšmingos bendrai verslo perdavimo temą plačiai nagrinėjusio F. R.

⁷¹ POVILAITIENĖ, Ieva. *Darbo sutartis ir kitos teisinės darbo panaudojimo formos*. Daktaro disertacija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012.

⁷² GLEBOVĚ, Neringa. *Karjeros valstybės tarnautojo garantijos*. Daktaro disertacija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012.

⁷³ KIRŠIENĖ, Julija; KERUTIS, Kristupas. Verslo perleidimas akcijų ar įmonės pardavimo būdu: teisinio reglamentavimo ir praktikos lyginamoji analizė. *Jurisprudencija*, 2006, 3(81), p. 24-31. ISSN 1392-6195.

⁷⁴ BARNARD, Catherine. *EU Employment Law*, Fourth Edition. United Kingdom: Oxford University Press, 2012, 800 p. ISBN: 9780199692927.

⁷⁵ BLANPAIN, Roger. *European Labour Law*. Hague: Kluwer Law International, tenth edition, 2006, 852 p. ISBN 9041124543.

⁷⁶ DEAKIN, Simon; MORRIS, S. Gillian. *Labour Law*. Sixth edition, Oxford: Hart Publishing, 2012. ISBN 9781849463416.

⁷⁷ MCMULLEN, John. Some Problems and Themes in the Application in Member States of Directive 2001/23/EC on Transfer of Undertakings. *The international Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations*. Volume 23/3, 335–374, 2007. ISSN 0952-617X. MCMULLEN, John. Recent CJEU Case Law on the Transfer of Asset-Reliant Undertakings. *Industrial Law Journal*. Oxford University Press, Volume 45, Issue 3, 1 September 2016. ISSN 0305-9332.

⁷⁸ DAVIES, Paul. Transfers – The UK Will Have To Make Up Its Own Mind. *Industrial Law Journal*. Oxford University Press, Volume 30, Issue 2, 1 June 2001. ISSN 0305-9332.

⁷⁹ DE GROOF, Sarah. The Scope of the Transfer of Undertaking Directive Further Enlarged Through the Heineken-Case. *European Labour Law Journal*, Volume 1 (2010), No. 4, 508-512 p. ISSN 20319525.

⁸⁰ KALNIŅA, Irēna. *Darbinieku aizsardzība uzlēmuma pārejas gadījumā*. Daktaro disertacija. Ryga: Latvijas universitetas, 2011. KALNINA, Irena. *Transfer of undertaking in Latvia*. In DAVULIS, Tomas; PETRYLAITĒ, Daiva et al. *Labour Regulation in the 21st Century: In Search of Flexibility and Security*. Cambridge Scholars Publishing, 2012, p. 293 - 305. ISBN (10) 1-4438-3663-X.

⁸¹ JOHANSEN, André Istad. Supreme Court, shunning distinction between capital and labour intensive, applies „Spijkers criteria“ comprehensively. *European Employment Law Cases*. 2010/ August. Hague: Sdu Uitgevers. ISSN 1877-9107.

Younson⁸² įžvalgos, taip pat G. Davidov⁸³, N. Countouris ir W. Njoya⁸⁴, moksliniai apibendrinimai.⁸⁵

Pažymėtina, kad verslo perdavimo sampratos aiškinimas glaudžiai siejasi su tam tikrais konkurencijos teisės institutais, todėl šiam tyrimui ypač reikšmingos konkurencijos teisės mokslininkų A. Jones ir B. Sufrin⁸⁶, R. Whish ir D. Bailey⁸⁷, O. Odudu⁸⁸, V. Louri⁸⁹, A. Winterstein⁹⁰, C. Townley⁹¹ įžvalgos dėl ūkio subjekto apibrėžties konkurencijos teisėje.

⁸² YOUNSON, R. Fraser. *Employment Law and Business Transfers: a Practical Guide*. London: Sweet & Maxwell, 1989, 226 p. ISBN-10: 0421405309.

⁸³ DAVIDOV, Guy; LANGILLE, Brian *et al.* *The Idea of Labour Law*. Oxford University Press, 2013, 441 p. ISBN 9780199669455.

⁸⁴ COUNTOURIS, Nicola; NJOYA, Wanjiru. *2001/23/EC: Transfer of Undertakings*. In ALES, Edorado; *et al.* *EU Labour Law. A Commentary*. The Netherlands: Kluwer Law International BV, 2015, 648 p. ISBN 9041149783.

⁸⁵ Pastebėtina, jog verslo perdavimo tema plačiai nagrinėjama Jungtinės Karalystės mokslininkų. Jungtinė Karalystė Direktyvą 2001/23/EB į nacionalinę teisę yra perkėlus 2006 m. priimdama „Transfer of Undertakings (Protection of Employment) Regulations“ aktą, kurio taikymo apimtis skiriasi nuo Direktyvos 2001/23/EB, t.y. ji yra platesnė, nes aktas taikomas ir „service provision change“ (paslaugų teikėjo pokyčio) atveju. Šie reguliavimo skirtumai lemia, jog Jungtinės Karalystės teismų praktika, nors ir remiasi Teisingumo Teismo iššaukinimais dėl Direktyvos 2001/23/EB taikymo, nuėjo savarankišku garantijų darbuotojams taikymo keliu. Dėl šios reguliavimo specifikos atliekant tyrimą vengta remtis Jungtinės Karalystės mokslininkų įžvalgomis, grindžiamos nacionalinės teisės interpretacijomis, tokiu būdu už tyrimo ribų paliekant didelę dalį mokslinių publikacijų verslo perdavimo tema. Plačiau apie reguliavimo skirtumus žr. Implementation Report Directive 2001/23/EC on the approximation of laws of the Member States relating to the safeguarding of employees' rights in the event of transfers of undertakings, businesses or parts of businesses, p.19. [interaktyvus] [Žiūrėta 2017 m. sausio 10 d.] Prieiga per internetą: <<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=2938&langId=en>>.

⁸⁶ JONES, Alison; SUFRIN, Brenda. *EC Competition Law*. Fifth edition. New York: Oxford University Press Inc., 2011. ISBN 978-0-19-966032-2. JONES, Alison. The boundaries of an undertaking in EU Competition Law. *European Competition Journal*, Volume 8(2), 2012, [interaktyvus] [Žiūrėta 2017 m. sausio 10 d.] Prieiga per internetą: <<https://ssrn.com/abstract=2131740>>.

⁸⁷ WHISH, Richard; BAILEY, David. *Competition Law*. Eight edition. New York: Oxford University Press Inc., 2015. ISBN 978-0-19-966037-7.

⁸⁸ ODUDU, Okeoghene; BAILEY, David. The single economic entity doctrine in EU Competition law. *Common Market Law Review*, Volume 51 (2014), Issue 6, United Kingdom: Kluwer Law International.

⁸⁹ LOURI, Victoria. 'Undertaking' as a Jurisdictional Element for the Application of EC Competition Rules. *Legal Issues of Economic Integration*, 29(2), 2002. Kluwer Law International. Printed in the Netherlands. ISSN 1566-6573.

⁹⁰ WINTERSTEIN, Alexander. Nailing the Jellyfish: Social Security and Competition Law. *European Competition Law Review*, Volume 20, Issue 6, August 1999. ISSN 0144-3054. [interaktyvus][Žiūrėta 2016 m. sausio 5 d.] Prieiga per internetą: <http://ec.europa.eu/competition/speeches/text/sp2001_029_en.pdf>.

⁹¹ TOWNLEY, Chris. *The Concept of an 'Undertaking': The Boundaries of the Corporation — A Discussion of Agency, Employees and Subsidiaries*. In AMATO, Giuliano *et al.* *EC*

Daug tyrimui aktualių įžvalgų pateikiama asociacijos „European Employment Lawyers Association“ leidžiamame periodiniame recenzuojamame leidinyje „European Employment Law Cases“⁹². Šiame periodiniame leidinyje valstybių narių darbo teisės ekspertai publikuoja pranešimus apie nacionalinių teismų nagrinėtas verslo perdavimo bylas, pateikia savo vertinimus dėl tokių bylų sprendimų atitikties Teisingumo Teismo formuojamai praktikai. Autorė gausiai naudojami šia bylų medžiaga, siekdama iliustruoti problematiką, su kuria susiduria nacionaliniai teismai, ir kaip ji susijusi su Direktyvoje 2001/23/EB bei ją aiškinančioje Teisingumo Teismo praktikoje įtvirtinta verslo perdavimo samprata.

Nepaisant aukščiau paminėto mokslinio indėlio, prie verslo perdavimo sampratos pagal Direktyvą 2001/23/EB aiškinimo labiausiai prisidėjo Teisingumo Teismo praktika, kuri daugiausia tą sampratą ir suformulavo. Taigi Teisingumo Teismo praktika, įskaitant svarbias generalinių advokatų išvadas, ir yra atliekamo tyrimo pagrindas. Tyrimo uždaviniai taip pat lėmė poreikį nagrinėti ir Europos Sąjungos narių nacionalinių teismų verslo perdavimo praktiką, kuri iš dalies iliustruoja pasitaikančią verslo perdavimo sampratos pagal Direktyvą 2001/23/EB aiškinimo problematiką.

Mokslinio tyrimo metodologija. Siekiant įgyvendinti iškeltus mokslinio tyrimo uždavinius, naudoti šie moksliniai tyrimo metodai:

- 1) *dokumentų mokslinės analizės metodas* naudotas analizuojant verslo perdavimo normatyvinio apibrėžimo, įtvirtinto Direktyvoje 2001/23/EB, raidą, taip pat vertinant direktyvai taikyti reikšmingų sąlygų grupes, analizuojant šioms grupėms priskiriamus verslo perdavimą identifikuojančius požymius;
- 2) *literatūros mokslinės analizės metodas* plačiai naudotas analizuojant verslo perdavimo sampratą, nustatant tam tikrą

Competition Law: A Critical Assessment. Hart Publishing, 2007, 806 p. ISBN 9781841136752.

⁹² ISSN 1877-9107.

autorių įvardijamus verslo perdavimą identifikuojančius požymius, atskleidžiant jų turinį ir ryšį;

- 3) *sisteminės analizės metodas* plačiai naudotas aiškinant verslo perdavimo sampratai atskleisti aktualias sąvokas, nustatant norminiuose teisės aktuose įtvirtintus verslo perdavimą apibrėžiančius požymius;
- 4) *lyginamasis metodas* naudotas aiškinant verslo perdavimo sampratai atskleisti aktualias sąvokas, analizuojant ir vertinant reikšmingą Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų jurisprudenciją;
- 5) *loginės analizės metodu* naudotasi, apibendrinant pateikiamas skirtingas mokslininkų pozicijas, analizuojant ir lyginant Teisingumo Teismo išaiškinimus prejudiciniuose sprendimuose, grupuojant Direktyvos 2001/23/EB taikymą nusakančias sąlygas, analizuojant joms priskiriamus požymius, formuluojant išvadas;
- 6) *istorinis metodas* naudotas analizuojant verslo perdavimą leidžiančių identifiukuoti požymių, įvardytų Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, sampratos kaitą.

Mokslinio tyrimo struktūra. Mokslinį tyrimą sudaro įvadas, dėstomoji dalis, kuri susideda iš keturių skyrių, ir išvados. Pirmame tyrimo dėstomosios dalies skyriuje apžvelgiama verslo perdavimo sampratos raida pagal Direktyvą 77/187/EEB, Direktyvą 98/50/EB ir Direktyvą 2001/23/EB. Remiantis normatyvinės verslo perdavimo apibrėžties analize, siekiama identifiukuoti pagrindines Direktyvos 2001/23/EB taikymą nusakančias sąlygas. Antroje dėstomojoje dalyje detalai nagrinėjama verslo perdavimo objekto samprata, jos aiškinimo raida, analizuojamos Direktyvos 2001/23/EB taikymą nusakančios sąlygos, išplaukiančios iš šioje direktyvoje įtvirtintų reikalavimų verslo perdavimo objektui. Trečioje tyrimo dalyje analizuojami galimi verslo perdavimo būdai pagal Direktyvą 2001/23/EB, nagrinėjamos teisinės šių būdų įgyvendinimo formos, tiriama, kiek verslo perdavimo būdų apibrėžtis pagal

Direktyvą 2001/23/EB riboja jos veikimo apimtį. Ketvirtoje tyrimo dalyje analizuojamas galimas verslo perdavimo dalyvių pagal Direktyvą 2001/23/EB ratas, jų apibrėžties problematika bei diskutuojama dėl Direktyvos 2001/23/EB taikymą lemiančių reikalavimų, susijusių su verslo perdavimo dalyviais. Pagrindiniai atlikto mokslinio tyrimo rezultatai pristatomi detaliose išvadose.

IŠVADOS

1. Verslo perdavimo definicija Europos Sąjungos antrinėje teisėje nuosekliai kito, o tai labiausiai lėmė šią definiciją plečiamai aiškinanti Teisingumo Teismo praktika. Definicijos raida, sisteminė Direktyvos 2001/23/EB teksto ir ją aiškinančios Teisingumo Teismo praktikos analizė leidžia teigti, kad verslo perdavimo samprata pagal Direktyvą 2001/23/EB išplaukia iš direktyvai specifinių perdavimo objekto, perdavimo būdų ir perdavimo dalyvių apibrėžties. Todėl Direktyvos 2001/23/EB taikymą lemia reikalavimų verslo perdavimo objektui, perdavimo būdams ir perdavimo dalyviams visumos analizė.
2. Perdavimo objektas pagal Direktyvą 2001/23/EB turi atitikti du reikalavimus. Pirma, jis privalo būti ūkio subjektu, nepriklausomai nuo to kokio organizacinio lygmens struktūra yra perduodama – visa įmonė ar tik jos dalis. Antra, ūkio subjektas kaip perdavimo objektas privalo išsaugoti tapatumą.
 - 2.1. Ūkio subjektą ir atitinkamai jo tapatumą nusako du aspektai – organizacinis ir veiklos. Organizacinis aspektas reiškia, kad ūkio subjektą sudaro įvairūs materialūs ir nematerialūs ištekliai. Šią išteklių visumą siejantis funkcinis ryšys pasižymi tam tikru savarankiškumu, leidžiančiu tuos išteklius atskirti nuo perdavėjo, bet išsaugant gebėjimą ir toliau kurti ūkinės veiklos produktą. Tačiau jai būdingas savarankiškumas neturi būti tapatinamas su perduoto ūkio subjekto administraciniu savarankiškumu perėmėjo organizacijoje, kuris po ūkio subjekto integravimo į perėmėjo

organizaciją gali ir išnykti. Veiklos aspektas reiškia, kad ūkio subjektas privalo vykdyti ūkinę veiklą bei po perdavimo ją tęsti tvariai, neapsiribodamas vienkartinio perduotų išteklių panaudojimu. Veikla laikytina ūkine, jei jos tikslas - esamos ar potencialios konkurencijos sąlygomis siūlyti prekes ar paslaugas konkrečioje rinkoje. Veikimas konkurencijos sąlygomis savaime nesuponuoja, kad ūkine veikla turi būti siekiama pelno. Ūkinei veiklai nėra būdingas viešojo administravimo valdžios galių naudojimas. Tačiau tokių galių naudojimas turi būti realus, todėl subjekto negalima eliminuoti iš potencialių verslo perdavėjų ar perėmėjų rato pagal Direktyvą 2001/23/EB vien dėl jo formalaus priskyrimo prie viešąjį administravimą vykdančių institucijų.

2.2. Sprendžiant, ar ūkio subjektas išsaugojo tapatumą, didelę reikšmę turi verslo sektorius, kuriame ūkio subjektas veikia, nes jis nulemia, kokie ištekliai sudarys ūkio subjektą. Skiriami du pagrindiniai verslo sektorių tipai - sektorius, kuris didžiąją dalimi grindžiamas darbo jėgos išteklių naudojimu, ir sektorius, kuriame veiklos vykdymas neįmanomas be reikšmingų turtinių išteklių. Todėl ūkio subjekto tapatumas nėra teisinė konstanta, o jo apibrėžtis kiekvienu konkrečiu atveju kinta, priklausomai nuo sektoriaus, kuriame verslas veikia.

3. Verslo perdavimas bendriausiu požiūriu yra verslo veiklos perdavimas arba verslą vykdančio subjekto perdavimas. Į Direktyvos 2001/23/EB veikimo apimtį patenka tik verslo veiklos perdavimu pasireiškiantys verslo perdavimai. Tokiems perdavimams nėra keliami jokių formos ar specifinio turinio reikalavimų. Taigi verslo perdavimas gali įvykti ne tik sutartiniais pagrindais, bet ir remiantis teismo sprendimu, įstatymu ar kitokiu norminiu teisės aktu, kurie visi yra laikyti verslo perdavimu teisinio perdavimo būdu. Teisinio perdavimo samprata apima direktyvoje minimą verslo perdavimą susijungimo būdu, kuris nepasižymi jokiais tik jam būdingomis verslo perdavimo formomis. Direktyvos 2001/23/EB taikymas ribojamas juridinio asmens likvidavimo procedūrų metu, tačiau tik jei perdavėjo likvidavimas yra nulemtas jo nemokumo.

4. Verslo perdavimo dalyviai, atsižvelgiant į jų daromą įtaką verslo perdavimo apimčiai, skirstomi į aktyvius ir pasyvius verslo perdavimo dalyvius.
- 4.1. Aktyviu verslo perdavimo dalyviu gali būti kiekvienas subjektas, turintis darbdavio teisinį statusą, neatsižvelgiant į darbdavio teisinę formą, jei darbdaviu yra juridinis asmuo. Tokio statuso turėjimą patvirtina ne tik formalus subjekto buvimas darbo sutarties su darbuotoju šalimi, bet ir turimi darbdaviui būdingi požymiai. Todėl verslo perdavėju gali būti ir subjektas, nepasirašęs darbo sutarties su perduodamame objekte dirbančiu asmeniu, tačiau atitinkantis nesutartinio darbdavio požymius.
- 4.2. Pasyviems verslo perdavimo dalyviams keliamas reikalavimas turėti darbuotojo teisinį statusą. Direktyvoje 2001/23/EB pateikiama blanketinė darbuotojo sąvokos apibrėžtis pagal valstybių narių nacionalinę teisę lemia, kad įtvirtintomis garantijomis galinčių pasinaudoti dirbančių asmenų ratas valstybėse narėse skiriasi. Šis skirtumas pasireiškia valstybės tarnautojų atžvilgiu, nes direktyva darbuotojo teisinio statuso nesieja su darbuotojo atliekamų funkcijų pobūdžiu. Todėl net ir išimtinai ūkinio pobūdžio funkcijas atliekantys valstybės tarnautojai nebus saugomi pagal Direktyvą 2001/23/EB, jei pačios valstybės narės darbo teisės garantijų taikymo nėra išplėtusios valstybės tarnautojams. Taigi Direktyvos 2001/23/EB taikymą valstybinėms valdymo institucijoms riboja ne tiek institucijų teisinis statusas, kiek šiose institucijose dirbančių asmenų priskyrimas valstybės tarnautojams.

MOKSLINIŲ PUBLIKACIJŲ DISERTACIJOS TEMA SĄRAŠAS

- 1) TAMOŠIŪNAITĖ, Eglė. Передача части бизнеса согласно законодательству ЕС и Литвы: теоретические аспекты квалификации. *Теоретические проблемы современного трудового права и права социального обеспечения : международные и национальные аспекты / Šiuolaikinės darbo teisės ir socialinės apsaugos teisės teorinės problemos:*

tarptautiniai ir nacionaliniai aspektai. Tarptautinės mokslinės konferencijos medžiaga. Vilnius: Justitia, 2009, p. 152–158. ISBN: 9789955616566.

- 2) TAMOŠIŪNAITĖ, Eglė. Tapatumo požymis konstatuojant verslo perdavimą. *Teisė*. 2012, t. 85, p. 184–195. ISSN 1392-1274.
- 3) TAMOŠIŪNAITĖ, Eglė. Teisinis perdavimas ir susijungimas pagal Direktyvą 2001/23/EB. *Teisė*. 2016, t. 98 p. 153–167. ISSN 1392-1274.
- 4) TAMOŠIŪNAITĖ, Eglė. Business Transfer in the Context of Labour Law Reform. In DAVULIS, Tomas *et. al.* *Labour Law Reforms in the Eastern and Western Europe*. Brussels: PIE Peter Lang, 2017, p. 375-388. ISSN 2235-1078.

PRANEŠIMAI, PRISTATYTI NACIONALINĖSE IR TARPTAUTINĖSE KONFERENCIJOSE

- 1) Tarptautinėje konferencijoje „*Теоретические проблемы современного трудового права и права социального обеспечения: международные и национальные аспекты / Šiuolaikinės darbo teisės ir socialinės apsaugos teisės teorinės problemos: tarptautiniai ir nacionaliniai aspektai*“, vykusioje 2009 m. birželio 26-27 d. Lietuvoje, pristatytas pranešimas „*Передача части бизнеса согласно законодательству ЕС и Литвы: теоретические аспекты квалификации*“;
- 2) Tarptautinėje konferencijoje „Darbo teisės reforma“, organizuotoje Vilniaus universiteto Teisės fakulteto 375 metų jubiliejaus proga, vykusioje 2016 m. gegužės 12-14 d. Lietuvoje, pristatytas pranešimas „*Business Transfer in the Context of Labour Law Reform*“.

INFORMACIJA APIE AUTORE

Eglė Tamošiūnaitė-Samaitienė gimė 1985 m. kovo 25 d. Vilniuje, Lietuvoje.

Išsilavinimas:

2003 m. baigė Vilniaus Žirmūnų gimnaziją.

2003 – 2008 m. magistrantūros studijos Vilniaus universiteto Teisės fakultete.

2007 -2008 m. dalyvavo Erasmus mainų programoje, buvo išvykusi mokytis į Gento universitetą Belgijoje. 2008 m. suteiktas teisės magistro kvalifikacinis laipsnis.

2008 – 2013 m. doktorantūros studijos Vilniaus universiteto Teisės fakultete.

Profesinė patirtis, mokslinė ir pedagoginė veikla:

Nuo 2017 m. Luminor Bank AB teisininkė.

Nuo 2017 m. jaunesnioji asistentė Vilniaus universiteto Teisės fakultete, dėstomas dalykas - „International And European Union Labour Law“.

2015 – 2017 m. asocijuota teisininkė advokatų profesinėje bendrijoje Justinas Jurkonis ir partneriai LINDEN.

2012 – 2015 m. teisininkė įmonių grupėje „ALITA“, AB.

2010 – 2012 m. dalykų „Sutarčių teisė“, „Contract Law“ ir „Tarptautinė sutarčių teisė“ dėstytoja Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykloje.

2009 – 2011 m. teisininkė UAB Medicinos banke.

2008 – 2009 m. jaunesnioji teisininkė advokatų kontoros Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai LAWIN įmonių praktikos grupėje.

2007 m. teisininko asistentė advokatų kontoros Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai LAWIN turto praktikos grupėje.